

ХАҢЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮПЭН ТАХСАР



**«АТЫЛАҢААЧЧЫ БИҢГИНИ БУОЛБАККА, БИҢГИ
АТЫЛАҢААЧЧЫНЫ БАТЫҢАХТААХПЫТ» ДЭҢЭН
ТАРҒАСТЫЛАР СЕМИНАР КЫТТЫЛААХТАРА**

Кулун тутар ый 15-16 күннэригэр Чурапчы салыны-этигэр "Потребобшестволар салалталарыгар итинэн соци-альнай-экономическай үлэ-эригэтигэсччилэр, социализмсы-дар орууларын үрдэтии уонна мадаһыаннар үлэлиир хайы-скаларын кэргэтии" дьин семина-р буолан ааста. Семинары Саха сиринизэги "Холбос" пот-ребобшество итинэн Чурапчы улуулун Маарыкчааннаагы потребобшествога ыттылар. Илин эгэр улуустар - Чурапчы, Амма, Таста, Уус-Алдан уонна Томпо оргинизэи тэрилтэлэ-рин салыааччыгара, үлэтигэ-дэ бэлигэ 60 киһи кэлбит.

Семинар бастагы күнү сарсыярда 11-часстан Мамрыч-ааиыларды ПО контууратын автовай салалтылар ырабылы-ынна Сабкитин обществаннай председатели И.Н. Аммосов салалтатынан сабаланы. Сүрүн дакыллаттары "Холбос" потребобщество председатели солбуйааны В.В.Протопо-лов уонна кылабынай экспеди-тор Ф.Е.Апросимов а отордулар.

Василий Васильевич рыночные отношения в государственной организации таможни. Василий Васильевич рыночные отношения в государственной организации таможни. Василий Васильевич рыночные отношения в государственной организации таможни.

диобура, наука, техника сайды-
ытын киллэрин буолаллар. Со-
рох сиргэ кассовый да аппарат
суора кистэл буолбатах.
Маганын тас көстүүтэ, үлэ
чаһын тутулулуута, табыр
ассортименту арааһа, сал-
лааһа усна обслуживание -
бу барыта үлэ оңорумтуота
үрдүүтүр, атылаһааччыны
бэйгэ тартыһа сүрүн тейүү
кус буолар идэлбилэр.

— «Атылаазагы билигин буслбака, билиги атыла-
гааччыны багыһахтаахлыт» —
ити эргич сокуона, бу согуону
тутуһан улалыктаах хас бири-
дин продавец, товаровед, сз-
бизадиссэй,— дигэз Василий
Васильевич — Магаһыһынар-
үлэ чааһын уһатыы, сууканы
эргиччи улалыр магаһыһына-
ры тарыйы Дыкуускайга эл-
бэх, бу ньыма табаар эргичи-
ритэр кэдыүүстээгин көрдөрүө,
онон билигин улус кимнэр-
гэр эмиз сыйыа кимэн эрэр.
Материальной базаны ханталы-
ыт сорок потреббществола-
рга капиталнай өрөмүөн
ыһыллыбатаҕа ыраат, тас
кестүүлэрин да сексуплэт-
сөргүлүт, бэл астарын суру-
нан ыйабаат эргичи тэрилтэлэ-
рэ бааллар. Ити эрээри сана
дыһаҕа-уоһа онгостон киир-
биттэри угуһу даһыаха сеп. Ол
курдук, бу Чураһылаагы "Ма-
арыкчаан", Таапатаагы "Таа-
та", Сунтардаагы "Элгэийи"
потреббществолар саҕа
дэһэн-уот, сорокото евро-
өрөмүөнү оҕортордулар. Тай-
шыктаах муһуһа" онорон он-
но потребкооперация аһыгы
ирдэбиллэрин уһаа "Саҕас
татарастин" ыйаан кэһили-
эһыа наадайыһын, ирдэби-
лия үчүстүүр иһэһэ комит-
тэн-кэмигэр килэ аһына,
дыаарбаны тэрийэр ордух
кадыүүстээх. Табаары кредитка
бизили уадырда, бу кэһили-
эһыаҕа олус кимдөөх, ким
нэһэриһин үчүстүүр ньыма.
Үһүн рекламалыыр ыйаһар
илик, тый сирин потребб-
ществолара үлэлэрин-хамнас

тарын туһунан олохтоох халхакца даданы, теле-бизрийн-га даданы изгээсэбэттар, аны мадаһыын иһингэр хиирдэхээ, бээр табардаар сурдатыллы-беттар. Атылаһаһаар туск та-баар баарын ыйгалаһан эрэ билэр. Табаары утасовка-лаһыын аныгы ирдэбилгэ сөл түбөһэрин ситиһор наада. Та-баары образецтаан атым-лаһыын кыйтарбаг, мадаһы-нынарга ажаллыбыты ба-рытын батаран избиһаллар уонна кэлэр өтүгэр реклама-лыырга туһанар образецтара суох буолан хаалар. Бэйэ база-тын, ис кыагы туһанан өгөгү күөксэ килгэрэххэ. Холсубур, Хачыкаат мадаһына (Хангалас) кафетерийдаах, ону туора кийи буолбакка, мадаһыын үлэһит-тэро бэйэлэрэ үлэһитлэлэр. Балыктаах (Мэнгэ-Хангалас) оёо ооньнууругар аналан компьютердаах. Мырба гастронома избилиһиньэттэн түп-түт бороодукталарынан полу-фабрикат, фарш, пельмен, го-лубцы курдук астары огорон атыгыга таһаран уонна кафе-терийиын нөүгө батаран олох үрдүк эргирин ситистэ. Мухучу (Кэбээйи) мадаһыныгар ал-течнай луун баар, онно давле-ние кээмэйдиһиллэр. Оттох манна, Чуратчыга чагы өрөмүөннүүр сыах, "Кодак" өнгөтө, парикмахерский баал-лар эбит. Соётуопка 1990 сыллаахтан үлэһит биир салда-га буолла, табазар эргирин түргэттэ. Кэлэр өтүгэр, өскөтүн СР Правительствота соётуопканы бүтүнүтүн Тыва халһаайстыбатын министр-ствотыгар сүктэрдэһинэ, бэйэбэ баар үл соугулар ытарга былазанымыт. Кадыр кытары үлэ биир сүүн сорук-түт, мадаһыын үлэһиттэрэ-атылаһаччы, товаровед, сэмби-диосой аныгы ирдэбилгэ сөл түбөһиннэрэн үлэһитлэлэрин ситиһиктээһит, ол инниттэн араас курстары, спит атыс-талыһыан итээнэ маных сем-инардары тэрийэбит. "Аныгы

диэн - үмнүлүбүт урукку буолар" диэн өс хоһооно олус сакхе этэр, билиги "билигини ирдэбил" диирбит барыта урукку советскай кооперация бырабылаларыгар -сокууннарыгар олсүрбүт ирдэбиллэр.

"Холбоо" республeкcaнoй кылазынай экcпeдитopa Ф.Е. Апрoсимoвa иc хoзpaсчeт тулунан кaпcaзaтa. Мaғaһыын үлaһиттapa билигин тeһe үбү киллэpбиттэpиicтeн көрөн хaмнaстaнaллaр, oтoн хaмнaс aрaс-aрaаc бyслaр. Сoрoх үлaхaн эpгилдэcк мaғaһыын үлaһиттэpиin хaмнaстapa үрдүк, oтoн cоpox килиcби эpэ батaрaр бyслaн хaмнaһe кыpа. Рeспyблeкcaнoй кылазынай экcпeдитopa итиншe бapытын бaһaзaрaн тyрeн, хaмнaһe үрдэтиниc эбиin бyслaр aтeнy oнoрyу cиcтeмaтын кaпcaзaтa. Хoлoбyр, Нyypбa гaстрoнoмyн үлaһиттэpэ 12 тeннaлaах бopдyуxсyйaны cобoтyпкaлaан, пoлyфaбpикaт oнoрoн батaрeн, хaмнaстapaгын 8-9 тyһ. cолк. тийeэ үрдэппиттэpиin хoлoбyрдaзaтa, итyс cубaни биздe.

Күн икис агарыгар табар санитарной-эпидемиологической усуну ветеринарной истребительн тулунан улуустарын тустаах сулууста специалисттар билиминнэрдилар. Семинар кыттылаахтара саггы улуус киинин мабелыыннарыгар сырыттылар. Сарсынгы күнүтөр пайыктаахтары кытары үлэтин опытын тулунан Маэрыкчаанаабын ПО специалистта Л.Фомина кээсээтэ, ол кэнниттэн Кындаалаабын "Онохто дойдуга" культурнай-этнографической комплекска сырыттылар.

Р. СИБИРЯКОВА.

Хавртлжжнхурга: семинер
түгээнзэрлгэн.

С О Н У Н Н А Р

ТУҮЛААХ КӨРСҮҮҮЛЭР

Бийиги оюулабытыгар "Айылгы" дигэн пионерскай тэрилтэ үөскөбүтэ үтүс сыла буолла. Манна орто сүтүөх кылаас үөрэнэччилэрэ киирэллэр, араас маассабый дьаһаллары сэргэ, эмгэ урукку биэр сазастымаастарын курдук, сфордары, тинуровскай хамсааһыннары тэрийэллэр. Ол тынан баран, политикага ороскоппо, ким да идеалын көтөккөккө, көннөрү өбү тэрилтэтин быһытынан үлэнииллэр.

Аны бэйлэглэ дэглэн Е.Е.Петухов, С.Е.Кажуров сайлһынларынан комсомольской тэрилтэ бээр буолта, тобус оро комсомолец аатын сүктүлэр. Секретардарынан Вова Заболотский үсүнэ Яша Игнатьев үлэлзэн эрэллэр. Соторутаабыта Саха сирингэр оро хамсааһына тэриллэбитэ 10 сылын көрө улахан бэрээһиннээк буолан ааста. Оһио СР Ыччат дымалларынгар, спорда үсүнэ туризмга министрствотун элэпитээх үлэһитэ Л.Х.Христофоров, Саха сирингэ оро тэрилтэтин председателэ В.И.Христофоров, уруксутан шэфтээр Оулбаччы, Сэргэ Бас окуралларын делегациялара кэлэн күндү маддыттарынан буолулар. Көрсүһүү "төгүрүк остуолга" олут агаһаһымыттан садалаһна. Эбиэттэн күэтэ барабанын, горн тьяһынан, речевка эмититинэн добулуоллаһпыт пискерскай олоо буолла.

Бийгээд улсаашиггүйг юу ч хэлсэний тааруу. Үлдэгдэлгүйг
эний сайн. Үлдэгдэлгүйг оёо лаагүйг үзүүлэн тэрийгээ ил-
гэнэ. Амма өрүс сүүнүүг сүтэр оосгуулаар бодолон хатан-
ран Сир баяагаагүйг тэрийгээгүйг көмөлөөх бусуу-
ла.

Дээ, итгэлгүй, бу түмсүү барьта киши өйтүр-санаатыгар хатанан хавдар күрдүк бэрт илгэрэлтүүлсөндик аста.

Лариса НОЕВА,
Амма орто оскулатын "Арылы"
пресс-күнниги коор.

УЛУУСТААБЫ 13-С ФЕСТИВАЛЬ

ЧФКСИ дубаттыр саалатыгар нууча дубаттыр улуустаагы уон үлүс фестиваль буолан ааста. Барыта 41 дубатчыт икки күн устата швейцарской системанан күрс быйдыастылар. Улахан тыгасһыннаах хириси кэнниттэн 35 саастарыгар дээр дубатчыттарга Вана Моныстыр чемпион буолла, Стела Данилов иккис, Федот Беляев үлүс биринстээх мээстээ тигистилэр (үлүс интернат-оскуола итиллээччилэрэ). 55-гэр дээр саастаахтарга З.П.Барашков (Бахсы) чемпион үрдүк аатын сукта, П.А.Варнамов иккис, В.Н.Петров үлүс (иккис чуралчылар), онтон үөһэ саастаах ветераннарга республика, улуус элбэх тагулээх чемпионы Е.М.Моныстыр бастаа, М.Н.Бырдынгырова иккис (иккис чуралчылар) итинин М.П.Зверстов (Дирег) үлүс буоллулар. Дьахталлар ортолоругар А.Д.Собакина бастаага.

Фестивалда тасхымалзастык оонньоон Чурелныттан И.А.Захаров уонна А.П.Макаров спорт мастастарыгар кандидат нуорматы толордулар. Курактатимн тарваһиинээстик барарыгар кемиллеспүспунсдордарбытыгар – "Чурапчы" ТХПК-ба (А.Т.Моговицын), Чурапчы салионньотин дьаһалтатыгар (М.Н.Саввина), УЛПО-ба (Е.П.Лоппе) баҕа махталын этэбит.

Николай КЫЧКИН,
тренер

ХАЙАХСЫТ КӨБҮӨРҮГЭР

Кулун тутар 7 – 9 кинзиргэр А.П. Илларионов аатынан олохтоок дьаһалта, орто оскуола олохтообут бириистиргэр үстүсүгү күлүл түстүгү турнир буолла. Физкультура үтүүтүлэ, ЧРССЮ филиалын тренери, Россия үөрэҕиритин түйүгү Н.А. Оконешников илээн-сабалар ылта. Турнирга “Чурачкы” ТХК (директор А.Т. Ногосейкин) спонсордаата.

Нэлэлмжх үгүү дэвдэлэ хэрчигинэн Санга Дыл сагана нирбит спортзалга эдэр бөрөстөр сүрдэхх сьтын, хардарьта бьахсымлаах тустууларын тогору мустубут көрөчнүүлэр астын көрдүүлэр. Бу турнирға 9 оркуола, ону тэгэ Магга-Хангалас Бүтэйдэхх, Өлөчэй оркуолаларыттан кэлэн барьта 80 оркуола жүрөстөстэ. Бэйлэлэрин ыйаахыналарьгар ыйаан Аржаков Олег, Соргеев Миша, Науков Сема, Андреев Илья (Хайхскулт), Игнатьев Ариан, Макаров-Проня, Максимов Ваня, Алексеев Петя, Свищев Афоня (Сылан), Мокначевский Ваня (Хатылы), Попов Үргэл (Чурапчы) чемпион урдук аатын ылары ситистилэр. Чемпионнар, призердар медалынаа, грамотанан, анал биригистэринэн нагараадалланылар. Оркуола айы "Эдэр кэскиллэхх тустуук" номинация олохтоно.

M. КУЗЬМИНА

МУУС УСТАР 14 КҮНЭ — УЛУУС ДЬААЛТАТЫН БАҢЫЛЫГЫН БЫЫБАРДЫР КҮН

Үйз аңардаах кирбиитин аҕыйах сылларан уһуордаабыт Иннокентий Николаевич АММОСОВ олоҕо биһир састылаахтарын улахан уратыта суох салаалыбыта: производство — үрдүк үөрэх — үлэ. Арай үлэҕэ эппитинэстэринэн, ыраахан дикан чаҕыйан турбака, туттут илиитин ыһыктыбака, туруоруммут соругун эрчимээхтик, кимизэлээхтик ылсарынан салайар үлэ мунуатын туттут үгүс киһиттэн ордуктаах буолуо. Ол да иһин эдэр сааһыттан рабочай дьон кинизэ арэнэн-итэҕэйдэн совет дикторунан, нэһилик баһылыгынан талан эрдэхтэрэ.

И.Н.Аммосов 1949 с. Нам оройуонун II Хомуустаах нэһилиэгэр төрөөбүтэ. Көһөрүлүү кэмгэр төрөппүттэрэ Кэбээйи оройуонун Куокуйугар тиниһиттэрэ. Аҕата 1943 с. бу сиртэн армияҕа ытырыллан баран, 1946 с. эргиллэн кэлитигэр төлөйдөр 10-чэ ыл II Хомуустаах кылгас кэмгэ олохсуйа сылдьыбыттар. Ол кэннэ дойдутарын, Чурапчыны, булан, Иннокентий Николаевич оҕо сааһа Мугудай нэһилиэгэр аастыта, оскуоланы эмиз мана бүтүрбүтэ.

Сүрэхтээх-балэстээх буолууну киһи төрөппүттэриттэн утумнаабыт диктээх, бука, сымстарыахпыт сүөҥэ. Ийэтэ Ирина Ивановна, аҕата Николай Кузьмич сэрин, хоту көһөрүлүү ыар сылларын эрдээхтик туораабытара. Харыларын күүһүнэн оҕолорун атактарыгар туруорбуттара, үөрэхтээх, үлэһит дьон оҕорбуттара. Аммосовтар оҕолорун кыраларыттан үлэҕэ таахыттарга. Оҕолор кыһынын төрөппүттэригэр көмөлөһөллөрө, сайын от үлэһиттэн ордубаттара. 1967 сыллааха орто оскуоланы бүтүрээт, Калинин аатынан колхоз Чыччаҕааҕы ферматыгар үлэлиин тахсыбыта. Икки сыллаах күргүөмнээх үлэ күннэрэ элэстэнэ оксубуттара. Иннокентий Николаевич Благоевскийдаагы тыа хаһаайыстыбатын институтун экономикай факультетын студена

буолбута.

Үөрэхтээх үлэһит буолбут биографиятын республикаҕа биллэр үчүгэй үлэһээх-хамнастаах Эрилик Эристин аатынан советска кылаабынай экономическай саралаабыта. Директорынан Ленин ордены уонна Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалердара Р.А.Филиппов үлэлиирэ. Роман Афанасьевич эдэр специалиска оҕорбут көмөтүн, үтүө тылларын Иннокентий Николаевич билигин иһирэх тылынан астан кэпсир. 1976 сыллааха советскай директорун солбуйааччынан аһамыта, советскай партокмун секретара, Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера Н.С.Дмитриев мекти-элэһининэн коммунист буолбута.

Эдэр, кэскиллээх үлэһити 1978 сыллааха саҥа тэриллэбит "Чурапчы" советскай директорунан ыһыллытара. Очолорго бу советскай үлэһит



1982 сыллааха Хабаровскайга Урдук партиянай оскуолаҕа үөрэнэ барбыта. Икки сылынан эргиллэн кэлэн, бастаан ОСКП райкомун инструкторынан үлэ-районун саралаабыта. Нөҕүө сылтан партия Чурапчытааҕы райкомун II секретарынан талыллыбыта. Бу оройуон коммунист-линиилэргэ этэ. Салгыы райсовет исполкомун председателин бастаы солбуйааччы, агропромышленнай холбоһук председатели буолбута.

Дьылҕа-хаан бу да сырыыга киһи ууһун-хатын бэрэ-бизэһэлэһитэ - оройуонга сүт-кураан састылаан, ыраах сирдарынан тэлэһиэн оттурга күһэллэһиппит. Приморскай, Амурскай, Камовскай уобаластартан тийэ от аҕалылыбыта. Итиннэ барытыгар сирэй эппиттээх И.Н.Аммосов элбэктэ барыта-калбита, дьыла-дыаһ кэспитилэри ыһыллыта. 1989 сыллааха альтернативнай төрүккэ олобуран ыһыллыбыт быһбарга баһылар үгүс куолы ылан, Эрилик Эристин аатынан советскай директору буолбута. Хара ман-найгыттан тутуу, сир оҕолуутун боппуруостарынан күүскэ

такса буолуу, 125 оҕо үөрэнэр, быһата, Төлөй салгыи сайдар, чэтири-ир кэскилэ киэнэ. Улууска ир састылаах таас суула-ланна. Нэһилик ыһааттара 200 мизастаах кулуптарын спортивнай салаа гына уларытан оҕордулар, саҥа оборудовани-енан сэлбэлэммит бэртээхэй ФАП баар буолла. Нэһиликкэ үлэһит 8 баһынай хаһаайыс-тыбалара сорудахтарын чизэ-тээхтик толорон иһэллэр. Нэһилик дьонун үлэҕэ, үтүөҕэ, сырдыкка тардыһыларынан "үтүө дьыала" хамсааһын күүскэ ыһыллылар. "Азаана" баһынай хаһаайыстыбата (салайааччы Е.Е.Адамов) үчүктал-ларга аһаан оҕорор дьэһи бу-ор-боску тутан биһирэ, кырача-анарга чэбдиһирдэр киһи ту-тан бэлэктээтэ. Түмсүлээх үлэ түмүгэр төлөйдөр улууска, ону аһаан республикаҕа билини-лэр, 2000 сыл түмүгүнэн СР Президион Граныны ылары си-тиһилэр. Иннокентий Никола-евич көбүлээһининэн норуот күүһүнэн иһэн этээстээх таас оскуола тутуута саҕаланна. Бу баараҕай тутуу үлэҕэ кири-дэһинэ, ырдык даһаны, нэһилик иһини кэскилэ толо-ру быһаарыллар. Төлөйгө тийдэххинэ киһи сэргин көрөрө элбэх, мана дьону түмэр, тэрийэр дьобурдаах, ту-руоруммут сылын ситиһэр туһугар сыламтата суох үлэһи-ти салайааччы, баһылык баара тута көстөр. Иннокентий Нико-лаевич Мааркхааннааҕы пот-реботчествога общественной сабиот председателинан үлэ-лиир, "Холбос" сабиэтин чили-энэ. Кэргэнэ Ульяна Василье-ва - пенсионер, 7 оҕолохтор. Кыра уол Кеша СГУ студена, кыра кыыс Уля IX кылаас үө-рэнэччигэ, улаханттар туспа ыа-лар, хас да сизэн тапталлаах элэстэ.

СР тыатын хаһаайыстыба-тын үтүөкээх үлэһитэ И.Н.Ам-мосов улуус баһылыгынан та-лыһынаабына, киһи үлэһит үтүө түмүктэрдээх буоларыгар толо-ру арэнэбит.

Улуус баһылыгынан дуоһунаһыгар кандидат көбүлүүр бөлөҕө.

(Ыстатыйа улуус баһылыгынан дуоһунаһыгар кандидат И.Н.Аммосов быһбардыр фондатыттан төлөнүтүр).

Улуус баһылыгынан дуоһунаһыгар кандидат Иннокентий Николаевич АММОСОВ ДЬУЛУРҔА ҮЛЭҢИТ, ТАЛААННААХ САЛАЙААЧЧЫ

оройуонга хаалыылаабынан биллэрэ. Бу да сырыыга эдэр директор далааһынаабын көрдөрбүтэ. Туох-ханнык иһинэ, үлэһиттэр оҕорор, үлэһит устуллубуйаларын тупсарыыга ыһыллыбыта. Элбэх сиргэ гаражтар, хотоннор, дьон оҕорор диктээрэ тутулуубуттара, иһэн этээстээх өрөмүөннүүр мастарыскай, Кытаанаах дөгсэд, Арыылаахха Культура диктээ дьэндэспиттэрэ. Санаалара кэлбит рабочайдар производ-ствоҕа көрдөрүүлэрэ да ол сиринэн буолбута. "Бочуот Знага" орденнаах М.И.Иванов, Үлэ

Кыһыл Знамята орден кавалера У.Е.Макарова, сүөһүнү төлө-һүтүү маастардара Н.Н.Демья-нов, Г.Н.Дегданча ааттары-нан бүтүн оройуон киһи тутту-бута. Дьулурҕа айааннаах суол-лардар Николай Поталов, Дмитрий Барашков тустарынан республикаҕа биллбиттэрэ. Ула-хан Куолгэ Сангараат саймык тула баһаам элбэх баһына си-рэ оҕолулуубута.

Иннокентий Николаевич советскай үлэһит тупсарыыга тас күүһү таба туһамыта. Ол кур-дук, ити сылларга Нерюнгри, Дьокуускай куораттардаагы

ГРЭС үлэһиттэрин кытта шек-тэһи олохтоон, тизээр-гайар үлэҕэ улахан хөмө оҕолулуубу-та, тутуу матурийаалынан ха-аҕчылы тутуубута. Биһир дой-дулаах билиилээх дьоннорун-философическай наука канди-дата Г.Г.Макарова, бөдөн үе-най Г.П.Башарин, суруйааччы В.С.Яковлев - Далан, худож-ник А.П. Собакин өлбүлүтэрэ эмиз кырата суоҕа. Тэрээһин-нээх үлэһит үрдүктүк сыанала-нан, Россия тутуааччыларын IV съездэригэр кыттыыны ыһы-та.Саха сириттэн төрт эр киһи талыһылыттан советскай директору киһи сөҕөтөх этэ.

дьыраҕаммыта.Элбэх сыллаах от сизэмтин ыһы үчүгэй түмүктэр биһирбитэ - Хайа-х-сыах, Мэҕэригэ, Мэҕдэхси, Топпалаах энгар куөх от өлгөмүк долгудууа үүмүтэ, сүөһүтүн ыһыллар бороду-скай дэлэһитэ.

1994 сыллааха Төлөй нэһилиэгин баһылыгынан бы-бардаммыта. Эстин-быстыы суолунан оҕорбут нэһилик ки-һи кэлэһиттэн биһир бастыҥ үлэһиттэр кэскилэригэр кири-дэ. 1992 сыллааха 270 нэһиликкэлиһээх бөлүлээк би-лигин киһитин аһаана 400-тэн

КАНДИДАТТАРЫ ЭБИИ ӨЙӨӨҮННЭР

АММОСОВ Инно-кентий Николаевич кандидатуратын өйөөтүлэр: Кылаанна-ах нэһилиэгин быы-бардааччыларын бөлөҕө, Кытаанах нэһилиэгин тэрилтэ-лэрин салайааччыла-рын, ветераннарын, Хоптоҕо нэһилиэгин Диринг бөһүөлэгин "Хоптоҕо" түөлбөтин уонна "Кустук" уһууһун быыбардаач-чылара.

САРГЫДАЕВ Ана-толий Романович кандидатуратын өйөөтүлэр: улуус куль-туратын үлэһиттэрин уопсай мунньаҕа, Хай-ахсыт участкай ба-тыһатын коллектива.

Чурапчытаагы 33 №-дээх быыбар комиссията.

Убаастабыллаах бар дьоммут, Чурапчы улуутун быыбардааччылар!

Биһиги, "Чурапчы" тыа хаһаайыстыбаннай-производственной кооператив (ТХПК) баһынай хаһаайыстыбалара уонна табаары оҕороччулара, төрөөбүт улуусту бары быыбардааччыларыгар бэйэбит санаалар-бытын, этэр тылбытын тирдэбит.

Булаары тулар улуус дьаһалтатын баһылыгынан быыбара үүмүт саҥа үйэ баста-кы сылыгар түбэспитэ оҕус бэлэ, уратылаах түгэн. Биһиги үтүө кэскилбигэр эрэллээх, бэйэбит кулуптуттар улахан итэҕэллээх бу саҥа ХХ-с үлэҕэ үктэннэбит. Бу быыбарынан төрөөбүт улуусту инникитин түстүүргэ өссө соморолорбут, биһир сүбэни тутуһарбыт эрайыллар. Уруукубутун үүнүбүт, инникитин иһилир буолла-хпытна дьолуһу оҕоруктут. Бука бары түмээн, или-эйэни бөрөгөтөхтүтүнэ, олохтут уйугутун салгыы үрдэттэхпитинэ улуустуун саҥа кирбингэ таһаарыабыт.

Рынок усуллубуйатыгар үлэһиттэ, ону тэнэ улуус олохтоох бэйэни салайыны-га киирээри турар. Манньах уустук кэмгэ биһигини барыбытын түмэ тардар кыахта-ах, саҥалыы өйдөх-санаалаах, диктин билиилээх, бөйөтүн тылынан буолбака, үлэ-

А.Т.НОГОВИЦЫН ИҢИИ КУОЛАСҤАҒЫН!

кандидатынан туруорулуубутун астына иһиттибит уонна киһи кандидатуратын биһир санаанан өйүүрбүтүн биллэрбит.

Убаастабыллаах улуусту бары быыбардааччылар, эһиги куоласкытын Чурапчы бородукусууһун Россия таһымыгар таһаарыт, Чурапчы аҕа-үөлэ үрдүк ха-ачыстыба мектигинэн, барыбыт эрэлэ буолбут "Чурапчы" кооперативы атабар туру-орары аһаан, үлэтин-хамнаһын үрдүккэ көтүтүт, суон сураҕардыбыт барыбыт ди-ринник ыһыктыыр, эрчимээх киһитигэр, дьиннээх саҥа көрдөбулүлээх уонна хор-сун көрүүкүрдээх салайааччыга, бары өтүкүн балаһынаах, эдэр кэскиллээх үлэһит киһитигэр Андрей Тимофеевич Ноговицын иһин куоласкытын биһирэргитигэр ыкырабыт!

Улуус баһынай хаһаайыстыбаларын уонна табаары оҕороччуларын бэрэстэбинтэллэрэ, барыта 51 киһи.

УБААСТАБЫЛЛААХ УЛУУСПУТ БАР ДЬОНО-СЭРГЭТЭ!

Күндү биһир дойдулаахтарбыт! Ытыктабыллаах бар дьоммут!

Бар дьонун, улуутун дьонун туһугар туруулаһан үлэһиттэ, хас биһирди ыа дьырыктаах, дохуоттаах буоларын туһугар бары кыаллары оҕорбут, улуутун аатын күүрээччи көтөхтүт, дорбонноохтук аатталыт А.Т.НОГОВИЦЫН тыаһааҕыт. Адыас сымстарыахпыт сүөҥэ.

Республикаҕа, Россия эйгэтигэр биһир салайааччы эдэр эрчимин мунутуурдук туһунан, аны улуусту чэтири сайдарыгар туруулаһан үлэһитиригэр үрдүк итэҕэли сүтэрэн, киникэ толору кыахта биһирэргит.

Бука бары быыбарга А.Т.НОГОВИЦЫН иһин куоласкытын!

С.Д.Васильева, "Саяхталаах" ГП Чурапчытаагы филиалын директору, улу-устаагы дьахталлар сабиэттэрин-председатели. Т.А.Афанасьева, улуустаагы федеральнай почтовой сибээс начальнига. И.Н.Петрова, "Күннэ" ХЭО директора. Г.И.Филиппова, улуустаагы сбербанк управлениияа. Р.Д.Шадрина, Чурапчы улуутун налоговай инспекциятын начальнига. Т.И.Пермякова, Чурапчытаагы "Агроснаб" АО директора. В.В.Макарова, улуустаагы пенсионнай управление начальнига. С.В.Готоваева, улуустаагы санэпидиддор киһини кылаабынай ыраа. В.А.Платонова, улуустаагы кинемемит библиотечнай ситим директора. М.Т.Ноговицына, улуус дьаһалтатын дьыа кэргэнигэ отделын начальнига.

(Кандидат Ноговицын А.Т. быыбардыр фондатыттан төлөнүтүр).

кэн көрдөрбүт, улууска, республикаҕа ытыктанар, тылын ыһыһарар киһинэн Андрей Тимофеевич НОГОВИЦЫН улуус баһылыгынан дуоһунаһыгар кандидат буолуурун биллэрбит.

Убаастабыллаах улуусту бары быыбардааччылар, эһиги куоласкытын Чурапчы бородукусууһун Россия таһымыгар таһаарыт, Чурапчы аҕа-үөлэ үрдүк ха-ачыстыба мектигинэн, барыбыт эрэлэ буолбут "Чурапчы" кооперативы атабар туру-орары аһаан, үлэтин-хамнаһын үрдүккэ көтүтүт, суон сураҕардыбыт барыбыт ди-ринник ыһыктыыр, эрчимээх киһитигэр, дьиннээх саҥа көрдөбулүлээх уонна хор-сун көрүүкүрдээх салайааччыга, бары өтүкүн балаһынаах, эдэр кэскиллээх үлэһит киһитигэр Андрей Тимофеевич Ноговицын иһин куоласкытын биһирэргитигэр ыкырабыт!

Улуус баһынай хаһаайыстыбаларын уонна табаары оҕороччуларын бэрэстэбинтэллэрэ, барыта 51 киһи.

Күндү биһир дойдулаахтарбыт! Ытыктабыллаах бар дьоммут!

Бар дьонун, улуутун дьонун туһугар туруулаһан үлэһиттэ, хас биһирди ыа дьырыктаах, дохуоттаах буоларын туһугар бары кыаллары оҕорбут, улуутун аатын күүрээччи көтөхтүт, дорбонноохтук аатталыт А.Т.НОГОВИЦЫН тыаһааҕыт. Адыас сымстарыахпыт сүөҥэ.

Республикаҕа, Россия эйгэтигэр биһир салайааччы эдэр эрчимин мунутуурдук туһунан, аны улуусту чэтири сайдарыгар туруулаһан үлэһитиригэр үрдүк итэҕэли сүтэрэн, киникэ толору кыахта биһирэргит.

Бука бары быыбарга А.Т.НОГОВИЦЫН иһин куоласкытын!

С.Д.Васильева, "Саяхталаах" ГП Чурапчытаагы филиалын директору, улу-устаагы дьахталлар сабиэттэрин-председатели. Т.А.Афанасьева, улуустаагы федеральнай почтовой сибээс начальнига. И.Н.Петрова, "Күннэ" ХЭО директора. Г.И.Филиппова, улуустаагы сбербанк управлениияа. Р.Д.Шадрина, Чурапчы улуутун налоговай инспекциятын начальнига. Т.И.Пермякова, Чурапчытаагы "Агроснаб" АО директора. В.В.Макарова, улуустаагы пенсионнай управление начальнига. С.В.Готоваева, улуустаагы санэпидиддор киһини кылаабынай ыраа. В.А.Платонова, улуустаагы кинемемит библиотечнай ситим директора. М.Т.Ноговицына, улуус дьаһалтатын дьыа кэргэнигэ отделын начальнига.

(Кандидат Ноговицын А.Т. быыбардыр фондатыттан төлөнүтүр).

КОНКУРС БАСТЫҢНАРЫ ТАЛАР

Улуустулар араас хайыскаах, ис хоһоонноох конкурстар түстүк ытыллылар. Бу, билэччү, үлэ таһымын тупса-сыта үлэни хаачыстыбатын, маастарыстыбатын, эпилитиэтин үрдэтигэ, бэйэни сайын-арыта улахан оруолу ылар. Кулун тутар 12 күнүгэр Одьулу-нааҕы оскуола-лицейгэ сыл-лай ытыллылар кылаас са-лайаччыларын уонна эбии үрэхтээһин педагогтарын улу-стаагы конкурстарга буолан-ыста. Конкурсу улуустаагы үрэх управлениета уонна Одьу-лунааҕы оскуола-лицей кол-лектива тэрийэн ыттылар. Кы-таахчы албарынан, конкурс бас-кы түһүмүгэ кэтэхтэн ытыл-лыбыта, онон сүүмүрдэнэн бу күн улуус оскуолаларыттан ба-рыта 13 учуутал маастарыстыба-ларын көрдөрдүлэр. "Бастын кылаас салайаччыта - 2002" конкурска 7 учуутал, оттон "Эбии үрэхтээһин бастын пе-дагога - 2002" конкурска 5 ку-рулук салайаччыта кыттыны-ыттылар. Учууталлар үлэлэрин, үрэхтэр методикаларын, кон-цепцияларын, дыа кэргэттарин сырдтар бүкүөттэр, стендалар, быыстапалар сарсыардаттан

оскуола көрдүөрүн толору тар-дыллылар. Конкурстар икки корпуунан тэнтэ ытыллыны-лар. Кыттааччылары икки дүүллүр субэ сыаналаата. Билим уонна иттигэ бы-рааһынныгы аһыллыбытынан кыттааччылары, учууталлары эбэрдалээн улуус баһылыгын солбуйааччы И.И.Яковлев, үрэх управлениетын начальни-га Е.С.Сидорова, Одьулуун нэһилиэгин баһылыга А.П.Ста-ростин уонна оскуола-лицей ди-ректора Г.И.Адамов тил этти-лэр. Конкурс сүрдээх тэрээһин-нээхтик, таһымнаахтык барда. Ол курдук, күн бастагы агары-гар кыттааччылар бэйэни би-лиһиннэриилэрэ, концепцияла-рын көмүскээһиннэрэ буолла, оттон эбит кэннэ аһаас урук-тары биэрдиэр. Уруктар тема-ларын конкурска сэрэбэй бэрээдэгинэн талан ыллылар. Кизһэ 7 чааска диэри конкурска кыттар учууталлар, дүүллүр субэ күөстээх үлэни көрсөннөр, түмүкэ саамай бастын үлэтин көрдөрөн "Бастын кылаас са-лайаччыта - 2002" үрдүк ааты Е.А.Яковлева ылла. Киникэ үрэх управлениетын начальни-га Егор Сидоров кыйылаах

лиэнтэтин кэтэртэ уонна анал диплому туттарда. Екатерина Алексеевна Г.П.Башарин ааты-нан Сылан орто оскуолатыгар нуучча тылын уонна литература-тын учууталынан үлэтир, VII "б" кылаас салайаччыта. Итини таһынан, учууталар үлэлэрин, үрэхтэр методикаларын хайыс-каларын анал номинациялар туттарыллылар. "Технология" номинация кыйылаабынан "Чурапчы орто оскуолатын нуучча тылыгар уонна литературатыгар учуутала А.И.Колесова, "Интел-лект" номинация кыйылаабынан Одьулууннаагы оскуо-ла-лицей математика учуутала В.Д.Старостина, "Творчест-во" номинация кыйылаабынан ЧРОСИО алын сүбүх кылааһын учуутала Н.К.Давыдова буол-лулар. "Сүрэхтин оҕолорго бизне-син" номинация хаһаайкатынан Диринг орто агро-оскуолатын алын сүбүх кылааһын учуутала О.П.Алексеева, "Духовность" номинация хаһаайкатынан Алабар орто оскуолатын алын сүбүх кылааһын учуутала М.В.Оконешникова, "Оболор биһирэбиллэрэ" номинация хаһаайкатынан Чурапчы алын сүбүх оскуолатын учуутала Е.И.Попова буоллулар. Курулук салайаччыларын конкурстарын түмүгүнэн "Эбии үрэхтээһин бастын педагога -

2002" үрдүк ааты В.С.Яковлев-Далан аатынан Кытаанах орто эстетическэй хайыскаах оску-латын ырыаҕа курулуогу са-лайаччыта Л.Н.Монгуш ылар чикээк тигистэ. "Неординарное мышление" номинация Одьулууннаагы оскуола-лицей "Юношья курулуогу салайач-чыта В.Г.Андреева, "Педагогический аһар үлэ" номинация ЧРОСИО "Ай-тик" студиятын са-лайаччыта А.Н.Попова, "Мно-гогранность таланта" номина-ция Чурапчы алын сүбүх оскуолатын фольклорго курулуогу салайаччыта М.Г.Старостина, "Педагог уонна хобби" номина-ция Болтоно орто оскуолатын "Кулинария" курулуогу са-лайаччыта Р.С.Картузова кыйылаахтарынан табысты-лар. Бары кыттыбыт учууталла-ра анал дипломнар, грамоталар, өйдөбүнүк бэлэхтэр туттары-лынылар. Сыл бастын кы-лааһын салайаччыта А.Е.Яков-лева уонна эбии үрэхтээһин педагога Л.Н.Монгуш аны улуус-тарын аатын республикага көмүскүтэрэ. Кинилэргэ си-тиһилээхтик кыттан, бас-тыгтан-бастын ааты ылан кэ-лэллэригэр баҕарабыт.

С.БОРИСОВА.

ИЙЭЛЭР ҮӨРҮҮЛЭРЭ

С.А.Новгородов аатынан Чу-рапчы орто алын сүбүх оскуо-латын VI корпуугар ийэлэргэ анал дыро кизһэ ытыллына. Биз-чэри эбэрдалээн оскуола ди-ректорын үрэх чааһыгар сол-буйааччы П.Н.Посельский аста. Ол кэннэ учууталлар көр-сөнүлэргэ эбэрдалээн хоһоонору, ырыалары бэлэхтээтилэр. Төрөппүттэр ааттарыттан бэй-этин эбэрдалээн С.М.Заварова эт-тэ. Кылаастарынан оҕолу сер-виолааһынага конкурс, "Мин эдэр сазым муодата" дикт ас-пыт сыллар муодаларын көрдөрү буолла. Ордук элбэх моделлэри көрдөрбүт IV кылаас ийэлэр бастагы миэстэбэ табыстылар. Араас интэриһинэй конкурстар, көрдөх ооннуулар,

III кылаас төрөппүттэрэ.

ЭБЭРДЭЛИНБИТ!

Кунду кэрэммик, кун-кубэ ийэбитин, эйэбэс эбэбитин, Чурапчы сэлээннэтин олох-тооҕун ЧИЧИГИНАРОВА Анастасия Степановна 70 сааскын туолбут үөрүүлээх күнүгүнэн итиитик, истиитик эбэрдэлибит! Салаас санаабынан, ис сүрэхтэн кыһамныгынан биһигини көрө-истэ, субэли-амалы сылдарын иһин барба махталыбын тизрээбит. Оҕолорун, сизинириг тапталларыгар бизэнэн, өр сылларга үөрэ-кото, кырдыарга барыммакка уһунук олоҕорго баҕарабыт.



Кэрэниг, Чурапчыттан, Эбээн-Бытантайтан, Хаҕаластан, Чампараттан оҕолорун, сизинириг.

ЭДЭР ЧИНЧИЙЭЭЧЧИЛЭР – РЕСПУБЛИКАҒА

Бу ий бастагы күнүгүгэр Дькуускай куоракка VI респу-бликатаагы "Кэскилгэ харды" научнай-практической конфе-ренция буолан ааста. Онно рес-публикабыт улуустарыттан 580-ча оҕо кыттыны ылан араас ин-тэриһинэй темалары чинчийэн, дакылаат суруйбуттарын 11 сек-циянан көмүскээтилэр. Конференцияны үөрүүлээх-тик аһын тутанин биллэр теле-журналист Л.Керемасова иһэ-эн-саалаан ытта. Секциялар председателлэрэ, академиктар, доктордар, профессордар, ми-нистрдар кыттааччыларга си-тиһиллери баҕаран туран, ити-истинг эбэрдалээн тылларын этти-лэр. Географическэй наука докт-ора В.Ю.Фридорский СР Прези-дентэ эдэр чинчийээччилэргэ аһабыт баҕа санаатын ааҕан иһитиннэрдэ. Бастагы күн кыттааччылар дакылааттарын стендээн көмүскээтилэр.Оҕолор темала-рын нууччалыы эбэрдалээн сахалыы аһыттарын таһынан талбыт оҕо тылларын көмүскээтилэр. Элбэх литератураны ааҕан, хасыһан, чинчийэн, эгин дык-ти, интэриһинэй үлэлэри оҕор-буттар. Кини болломтотун тар-дар дакылаат үгүс. Холбура, Томпо улуунун Кириэс Халдыай орто оскуолатын XI кылааһын үрэнээччигэ Т.Мох-

начевский "Айым уорайа" диэн храм бырайыагын аһалбыт. Уус-Алдан улуунун Мурутээби гимназиятын XI кылааһын үрэн-ээччигэ М.Гуляев "Саха общест-ва фольклорго сыһыанан анаарым" диэн үлэтигэр саха обществота норуот айымныты-гар хайдах сыһааннааһын чин-чийбит, картотека оҕорбут. Иккис күн дакылааты тезис-нэй көмүскээһин ытыллына. Манна иккис түһүмүккэ аһыт оҕолор секцияларынан аудито-рия иннигэр аахтылар. Саамай элбэх дакылаат "Филология", "Медицина" секцияларга көмүскэниэ. Кыттааччылар туһааннаах предметкэ лекция-лары иһиттилэр, ученайдар субэлэрин ыллылар. Конференцияны түмүктүүр дыро кизһэ Ого саас дыба-рыаһыгар буолла. Бу үөрүүлээх түгэнигэр "Барбары" нацио-нальнай фонда толоросчу ди-ректора Е.А.Сидорова бары кы-таааччылары, салайаччылары эбэрдалээн туран, анал номин-ациялары туттартаата. "Сага аат-тар" номинацияга "Барбары" фонда сага стилендиаттарын дипломуна уонна бирэмийэ-нэн наҕараадалаата. Онно

биһиги улуустан Сылан орто оскуолатын X кылааһын үрэнээч-чигэ А.Макарова тигистэ. Секциялар председателлэрэ кыйылаахтары эмэ наҕараа-далаатылар. Тэрийэр комитет председателэ М.М.Черосов "Бастын педагог" номинацияга учууталларга грамоталары тут-тарда. Бу номинация биһир кыйылаабынан Сылан орто оскуолатын үрэх чааһыгар сэр-биздоскэй Е.А.Аяникова буол-ла. Үөрүүлээх кизһэни "Муода уонна дизайн" секция дипло-маннарын моделлара, Музыка үрдүк оскуолатын үрэнээччи-лэргэ кизгэттилэр. VI республикатаагы "Кэс-килгэ харды" конференцияга биһиги улуустуттан 17 оҕо: улуустаагы гимназияттан 9, ЧРОСИО-тан 2, ЧФКСИ-тан 1, Сылантан 4, Армылааттан 1 оҕо кыттыны ылан кэллилэр. Кини-лэри гимназияттан директору научнай үлэбэ солбуйааччы С.В.Тобочков, французскэй тил учуутала М.А.Манаситова, гео-графия учуутала А.Ф.Бортик са-лайан илдьэ сырыттылар. Ити 17 оҕолорбуттан иккис түһүмүккэ 11-р ааста. Түмүгэр Сылан орто оскуолатын X кы-

лааһын үрэнээччигэ Сергей Дягилев лэурат үрдүк аатын ыла уонна аны сайын Тагра ку-оракка "Академия юны" барар чикээк тигистэ. Гриша Хоотанов (ЧУГ, XI гум.) тезисин француз-скэй тылынан көмүскэн, Тыды билин иһин" номинацияга I сте-пеннээх дипломанынан, II сте-пеннээх дипломнарынан Желя Сыромятникова (ЧУГ, X гум.), Вара Оконешникова (ЧУГ, XI гум.), Желя Карсанев (ЧУГ, XI мат.), Ньургун Макаров (Сылан, X кыл), Ана Макарова (Сылан, XI кыл.), ЧРОСИО IX кылааһын үрэнээччилэри Надя Ноговица-на, Айсен Егоров буоллулар, III степеннээх диплому Владимир Ар-жаков (ЧУГ, XI мат.) ылла. Кыйылаахтары барыла-рын эбэрдэлибит уонна өссө даҕаны үрдүктэн-үрдүк си-тиһиллери баҕарабыт. Оттон үрэнээччилэри, студенттары на-учнай-практической конферен-цияларга кыттыг дикт ыгыра-быт.

Вара ОКОНЕШНИКОВА, улуустаагы гимназия XI гум. кылааһын үрэнээччигэ.

ПОЛОЖЕНИЕ МЕЖУЛУСНЫХ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ ЧТЕНИЙ ШКОЛ ОБЪЕДИНЕНИЯ "АММА" (Протодьяконовские чтения)

Тема: "Интеграция инновационной деятельности школ объедине-ния "Амма" в развитии экологического образования и воспитания". Цели: 1. Увеличение памяти отличника образования РС(Я), отличника культуры РСФСР, эколога, педагога-энтузиаста Н.И. Протодьяконова. 2. Содействие научно-исследовательской деятельности учащихся и педагогов. 3. Дальнейшее внедрение и развитие идеи Н.И.Протодьяконова в экологическом образовании и воспитании. Участники: учащиеся V-XI классов, педагоги образовательных уч-реждений, входящие в объединение "Амма", школы Чурапчинского улуса, Министерство охраны природы РС(Я), ИПРО, РЭБС, БГФ ЯГУ, Чурапчинское УУО, улусная инспекция охраны природы. Дата и место проведения: 4 апреля 2002 г., пос. Мындагай, Амгинская СШ, тел. 2-92-33. Секция чтений: 1. Естественные науки (для учащихся и учителей). 2. История и краеведение родного края (для учащихся и учителей). 3. Филология и общественно-экономические (для учащихся и учителей). 4. Воспитание и методика преподавания (для учителей). Требования к оформлению докладов: Каждый экземпляр доклада представляется в отдельной папке. Все разделы докладов выполняются на отдельных страницах бумаги формата А4, отпечатанные на компьютере (шрифт 12, шрифт титуль-

ного листа 14, интервал 1.5, объем не менее 10 страниц). Демонстрационный стенд имеет раздел не менее одного афиш-ного листа. Цель стенда-максимально ярко продемонстрировать со-держание работы, доходчиво отразить новизну и структуру работы. Тематика докладов не ограничивается. Выступление тезисные, регламент 10 мин. Заявка на участие в Протодьяконовских чтениях предоставляются в УУО до 25 марта 2002 г. Программа: 09.00 – заезд и регистрация участников и гостей. 09.30 – защита докладов по секциям. 12.00 – 13.00 – обед. 13.00 – 14.00 – экскурсия по объектам, посещение музея. 14.00 – 16.00 – "Человек и педагог" о большой букве" мероприя-тие, посвященное памяти Н.И. Протодьяконова. 16.00 – 17.00 – награждения и подведение итогов. Рефлексия. Ужин. Отъезд. Примечание: каждая школа привозит с собой по 100 рублей на-личными на каждого выступающего для призов и номинаций. Оргкомиссия чтений: 1. Сибиряков Н.М. – начальник инновационно-аналитического от-дела Чурапчинского УУО. 2. Смирников Е.А. – директор Амгинской СШ. 3. Кожурова Н.Н. – зам. директора по инновационной деятельнос-ти Амгинской СШ. 4. Николаева М.И. – зам. директора по учебной работе Амгинской СШ. 5. Попов Г.Г. – редактор газеты "Сага олох". 6. Сивцев И.И. – учитель экологии. 7. Константинова С.В. – руководитель МО I ст. Справки по телефону: 41-295, 29-233, 29-304, 29-337. E-mail: AmgaSS@chur.sakha.ru.

ЕЖЕДНЕВНО!

Маршрутное такси
Чурапча – Якутск
Тел. 42-295.
Якутск – Чурапча
Тел. 45-04-33.
Принимаю любые заказы:
на свадьбы, юбилеи и др.

АТЫЛЫБЫТ

1992 сылаах МТЗ-82 тракторы, куну, кыра трактор, культиваторы, 2 тоннаах емкосты; кэсүүнэй носоту. Быһар тел. 23-224, 23-323.

Супаппык УАЗ ("Океан") автомашинаны, Ойаката – 65 тыһ. солк. Быһар тел. 25-513 (Болтоно).

БИЛЛЭРИИ

Оттук майы атыллыбыт. Тэийэн биллэрбим. Телөбүр – кэпсэтилик. Күн айы сымаһас кыриэһилээх сага локо-фургон УАЗ-иһыан Чурапчы – Дькуускай – Чурапчы маршрутуна дьону таһабын, атын улуустарга, Благочинскай куоракка барарга-кэлэргэ дьону ылабын, таһаары тэһэбим. Быһар тел. 41-315.

СОЛОВЬЕВ Николай Саввич

Бу жыл кулун тутар ий 14 күнүгэр улуустук ытык кыдыабаа, Саха АССР оскүлэтин үлүсүгэр учуутала, норуот үөрэтиринин туйгуна, Абдоду Улуу сэринин кыттылааба, улуус бочуоттаах гражданина СОЛОВЬЕВ Н.С. 90-с сааһыгар ырааканьк ылдың олохтон турсата.

Николай Саввич 1912 с. алтынны 8 күнүгэр Боотурускай улуус 4-с Хатылы (билигин Чурапчы улуусун Хатылы) нэһилиэгэр дыадагы иайга төрөөбүтэ. Сэттис кылааһы бүтэрэн баран, 1931 сылтан Болтоно начальнай оскүлэтигэр учууталлаан, сибидиссидээн оройуонга бүтүүн начальнай үөрэхтээһини олохтоотта. 1937 с. Дьоккуускайдыагы педагога бүтэрээт Кытаанаах сэтте кылаастаах оскүлэ завууһун, директорунан, 1938—1941 сылларга орто оскүлэ директорунан үлээбэти.

1941—44 сс. армияга сууусулаабыта, 1943 сыл сайынгар аатырбыт Курсккайдыагы кыргыһыга кыттан баайырбыта. 1944—1951 сс. Амма, Диринг уонна Сылга сэтте кылаастаах оскүлэлэрин директорунан ситиһилээхтик үлээбэти. Дирингэ оскүлэни кытта биригэ детдом директорун эбээһинэһин толорбута. 1958—1960 сс. Мугудай орто, 1963—1970 сс. Хатылы абыс кылаастаах уонна орто оскүлэлэрин директордаабыта. Бу оскүлэлэргэ үлэһинигэр сааһы, кэскилээһи көбүлээччи, олохо киллэрээччи быһытынан кизиник биллэбитэ. Директорунан үлэһинигэр оскүлэлэр дьыаларын-уоттарын кэпсэтиигэ, үрэтэр тэриллэрин булууга, педагогтар, итиллээччилэр олоһор, үлэһир уонна үөрэнэр усуллубууларын тупсарыга элбэх үлэни ыыллыта. Үлээбэти сирин ахсын педколлективтар тупсуулаах буолалларын ситилэртэ.

1951—1958 сс. Н.С.Со-



ловьев партия райкомун пропаганда, агитацияга отделын уонна парткабинетын сибидиссидээн үлээбэти, ити иһигэр 1955 сылга икки сыллаах партиянай оскүлэни үөрэнэн бүтэрбитэ. Үлээбэтин устатын тухары араас оруттээх элбэх общественнай үлэни толорбута, общественнай корреспондент быһытынан улуустук, республика хаһыаттарыгар араас болтуруостарга ыстатыйалары тийгини быспакка бачээтэппитэ, үгүс эпинлэри киллэрбитэ. 1978—1992 с.с. Хатылы орто оскүлэтин коллективин көбүлээн Комсомол Албан аатын музейын тэрийэн үлээбэти. Кээнник сылларга, кырдыары билимэксэ, Хатылыга сайлык туттан тус бэйэһи холобурунан сайылкытаһыны көбүлээччи буолбута.

Николай Саввич Соловьев холобур буолар утун уонна куурааннаах олоһу олорон ааста. Бизэ орто, үгүс сизнээрэ уонна хос сизнээрэ дьолун аатын ааттатта туруоктара. Кини тутунан үтүө ойдулуп умуллуруоҕа, билиги өйбүтүгэр-сүрүлүтүгэр мэлдьитин тыннаах буолуоҕа.

Улуустаагы ыраак
управлениета.

НОВОЕ ПОСТУПЛЕНИЕ В МАГАЗИНЕ "БООТУР"

Мягкая мебель два вида — резных расцветок; отделанные диваны, холодильники разных марок; стиральные машины (Россия, Япония); центрифуги; электропечи; муз. центры; электровары; тумбы под ТВ; журнальные столы; письменные столы; комоды; кровати; прихожки; компьютерные столы; постеры, светильники в большом ассортименте; ходунки, манежи, коляски разные; велосипеды для всех возрастов; сапоги охотничьи — длинные, короткие и много-много другие товары.

Продаем новый двигатель тректора МТЗ.

Адрес магазина: с. Чурапчы, ул. Октябрьская, 57. Тел. 41-416.

БИНИГИ ӨНӨБҮТҮНЭН ТУАНЫН!

Чурапчы — Дьоккуускай — Чурапчы маршрутунан дыһу таһабын. Симнаас кириһилээх.

Төлөйтөн, Мугудайтан дыһу ылабын.

Билсэр тел. 42-292.

СУТУКТЭННИБИТ

Каргузов Николай Николаевича Чурапчы улуусунан ис дьыла-отделын 1978 сыл олунуу 2 күнүгэр барымыбит И-СН сериалаах, 601552 №-дээх паспорт сулутуун дьитэ суруунаа абылар.

Чааһы нэһилиэгиттэн тартууһа Тапта улуусун Кылы бөлүгэ-тин олохтооҕо, көнүл тустууга СССР спордун маастара

МАТВЕЕВ Николай Николаевич

солумардык ылдың өлбүтүн диринг кутурбанын тиздэллэр.

— Эдмийдигэр С.И. Аргунова, М.Н. Матвеева уонна кыялар дьитэ кэргэттэригэр Маарыкчаннаагы потреббщество сибээтэ, бырабылыанньага, профкома.

— Эдмийдигэр С.И. Аргунова, М.Н. Матвеева, кыялар дьитэ кэргэттэригэр Поповтар.

Чурапчы сэлэньэһитин олохтооҕо, тыыл, үтэ ветерана, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, улуус бочуоттаах гражданина, улуустары статистика отделыгар утун кэминэргэ начальнигынан үлээбэти

ПЕРМЯКОВА Варвара Прокопьевна

улуун ыраакань марыттан кулун тутар 18 күнүгэр өлбүтүн, дирингик курутууан туран, бары аймактарыгар, табарыстарыгар, билэр дыһунугар иһитинэрэбит.

Балтылара, бырааттара Чурапчытан Поповтар, Пермяковтар, Массиннар, Одьулуунтан Дидоревтар, Посельскийдар, Төлөйтөн Гуляевтар, Амматтан Васильевтар, Дьоккуускайтан Алексеевтар.

Кутурбанын тиздэллэр:

— Тыыл, үтэ ветерана, СР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, улуус бочуоттаах гражданина, социалистический учуот туйгуна, өр сылларга улуустаагы статистика отделын начальнигынан үлээбэти Пермякова Варвара Прокопьевна өлбүтүнэн чугас дыһунугар, аймактарыгар улуус дьаһалтатын Сүбэтэ, профсоюзнай комитетэ.

— Өр сылларга улуустаагы статистика отделын начальнигынан үлээбэти Пермякова Варвара Прокопьевна өлбүтүнэн чугас дыһунугар, аймактарыгар, балтылар, биригэ үлэһир коллегаларыгар Попова Анна Егоровна, аһыларын таһаа үлэстэн, статистика отделын коллективэ.

— Ытыктыр эдмийдигэр Пермякова Варвара Прокопьевна өлбүтүнэн балтыларыгар, бырааттарыгар, күтүөтүгэр, кийинтэригэр, сизнээригэр, бары аймактарыгар Чурапчытан убайа Петр Иванович Пермяков дьитэ кэргэттэригэр.

— Пермякова Варвара Прокопьевна өлбүтүнэн бары чугас дыһунугар, аймактарыгар Чурапчытаагы пенсионнай фонда управлениетин коллективэ.

— Таптааах эдмийдигэр Пермякова Варвара Прокопьевна олохтон турсабытынан Одьулууннаагы оскүлэ-лицей директорун үрэтэр-итэр үлэһи солбуйааччылар Дидоров Семен Дмитриевич, кини кэргэнигэр Марфа, балтыларыгар, бырааттарыгар, чугас аймактарыгар Одьулууннаагы оскүлэ-лицей коллективэ, профкома.

— Бары чугас дыһунугар, аймактарыгар Чурапчытаагы налоговый инспекция коллективэ, профкома.

— Пермякова Варвара Прокопьевна өлбүтүнэн балтыгар Мусья 1975 с. Чурапчы орто оскүлэтин биригэ үөрэнэн бүтэрбит добоһоро.

Талтыр кэргэним, ийэбит, эбэбит, хотуммут, Одьулуун нэһилиэгин олохтооҕо

КУЗЬМИНА Варвара Спиридоновна

ыраакань марыттан кулун тутар 16 күнүгэр күн сириттэн суох буолбутун, дирингик курутууан туран, бары аймактарыгар, үлэһинээхтэригэр, билэр дыһунугар иһитинэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, кийинтэре,
күтүөтэ, сизнээрэ.

Кутурбанын тиздэллэр:

— Нэһилиэк олохтооҕо, тыыл, үтэ ветерана, саран кыттылаабын ордубото, саран ветерана Кузьмина Варвара Спиридоновна олохтон турсабытынан кэргэнигэр Дидоров Дмитрий Семеновичка, бары оҕолоругар, сизнээригэр, аймактарыгар Одьулуун нэһилиэгин дьаһалтата, кырдыастарын сибээтэ.

— Күтүөтүгэр, Одьулууннаагы оскүлэ-лицей директорун солбуйааччылар Семен Дмитриевич, кэргэнигэр Дмитрий Семенович Дидоровтарга, оҕолоругар, кийинтэригэр, сизнээригэр, аймактарыгар Одьулууннаагы оскүлэ-лицей коллективэ, профкома.

— Күндү эдмийдигэр Варвара Спиридоновна өлбүтүнэн иллит кыһыгар кийинтэригэр Марфа Семеновна, күтүөтүгэр бырааттарыгар, Одьулууннаагы оскүлэ-лицей директорун үрэтэр-итэр үлэһи солбуйааччылар Семен Дмитриевич Дидоровтарга Чурапчытан Александровтар, Мындагайыттан, Одьулуунтан Дидоровтар.

— Уолугар, ытыктыр күтүөтүгэр Кузьмин Александр Семеновичка, кийинтэригэр балтыларыгар, эдмийдигэр Мария Павловна, сизнээригэр, оҕолоругар, чугас дыһунугар Чурапчытан, Дирингтан, Хадартан Пинигиннар, Андреевтар, Елизеевтар, Дьоккуускайтан Елена Павловна, Александр, Константин Пинигиннар.

— Күндү хотуна Кузьмина Варвара Спиридоновна олохтон турсабытынан бэйэлэрин үлэһиттэригэр Кузьмина Ульяна Прокопьевна РЭС коллективэ, профкома.

— Саран ветерана, бүтүн Союзтаагы, республикатаагы уусуран самодельноһу көрүүгэр хос да төгүлээх лауреаттара, Латвия Кэпелда куоратыгар ытыллыбыт этнографическай концерт кыттылааба Варвара Спиридоновна Кузьмина өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сизнээригэр, бары аймактарыгар улуустаагы культура управлениета, П.М. Решетников сатыан народнай театр коллективэ.

— Күндү хотуна Кузьмина Варвара Спиридоновна олохтон турсабытынан кийинтэригэр, бэйэлэрин үлэһиттэригэр Кузьмина Федора Александровна Чурапчытаагы тубдистансер коллективэ.

— Ытыктыр сааһаста Кузьмина Варвара Спиридоновна өлбүтүнэн кэргэнигэр Минтэрийга, оҕолоругар, сизнээригэр Чурапчытан абакалара Халла оҕолоро, сизнээрэ.

— Күндү дьуаһалара Кузьмина Варвара Спиридоновна өлбүтүнэн оҕолоругар, кийинтэригэр, күтүөтүгэр уонна сизнээригэр урукку оройуоннаагы промкомбинатка биригэ үлээбэти дьуаһалара.

— Күндү Варвара Спиридоновна Кузьмина ыраакань марыттан олохтон турсабытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, сизнээригэр, чугас аймактарыгар Чурапчы сэлэньэһитин Мурун-Тылыгыга тувалатын олохтоохторо уонна ветераннарын сибээтэ.

Кэргэним, аҕабыт, эһэбит, Одьулуун нэһилиэгин олохтооҕо
СЕДАЛИЩЕВ Иван Прокопьевич
ыраакань марыттан солбучу өлбүтүн, дирингик курутууан туран, бары аймактарыгар, табарыстарыгар, билэр дыһунугар иһитинэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сизнээрэ.

Кутурбанын тиздэллэр:
— Нэһилиэк олохтооҕо, Одьулууннаагы оскүлэ-лицей темическай үлэһитэ Седалищев Иван Прокопьевич эдэр сааһыгар ырааканьк ылдың олохтон турсабытынан кэргэнигэр Мария Дмитриевнага, оҕолоругар, сизнээригэр, биригэ төрөөбүттэригэр, бары аймактарыгар Одьулуун нэһилиэгин дьаһалтата.

— Одьулууннаагы оскүлэ-лицей ахтера Седалищев Иван Прокопьевич олохтон турсабытынан кэргэнигэр Седалищев Мария Дмитриевнага, оҕолоругар, биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар оскүлэ-лицей коллективэ, профкома.

— Биригэ төрөөбүт бырааттара, убайдар, таайдар Седалищев Иван Прокопьевич ыраакань марыттан солбучу өлбүтүнэн кэргэнигэр кийинтэригэр, сааһастарыгар Мария Дмитриевнага, оҕолоругар Мусья, Сашага, Шурага, Генага, кийинтэригэр Нургулаанага, сизнээригэр биригэ төрөөбүттэригэр.

— Күндү бырааттара, убайдар Седалищев Иван Прокопьевич ыраакань марыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Марияга, оҕолоругар Төлөйтөн Смирниковтар, Сивцевтар, Нестеревтар.

— Күндү бырааттара, убайдар Иван Прокопьевич ыраакань марыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Мария Дмитриевнага, оҕолоругар, сизнээригэр, биригэ төрөөбүттэригэр Чурапчытан Смирниковтар.

— Күндүтүк саныр бырааттара, убайдар Седалищев Иван Прокопьевич өлбүтүнэн кэргэнигэр Мария Дмитриевнага, оҕолоругар Сашага, Мусьяга, Шурага, Генага, кийинтэригэр, сизнээригэр Седалищевтар, Собакиннар, Якимовтар, Захаровтар.

— Таптааах бырааттара Седалищев Иван Прокопьевич олохтон турсабытынан эдмийигэр сааһастарыгар Мария Прокопьевнага, кини дьитэ кэргэнигэр, биригэ төрөөбүттэригэр Дирингтан Собакиннар.

Күндү, талтыр ийэбит, эбэбит, хос эбэбит, тыыл, үтэ ветерана, Кэбээһи көһөрүлүү кыттылааба, Хотого нэһилиэгин олохтооҕо

СОБАКИНА Прасковья Саввична

86 сааһыгар кулун тутар 15 күнүгэр күн сириттэн барбытын, дирингик курутууан туран, аймактарыгар, үлэһинээхтэригэр, билэр дыһунугар иһитинэрэбит.

Оҕолоро, кийинтэре,
сизнээрэ, хос сизнээрэ.

Кутурбанын тиздэллэр:

— Убаастыр сааһастара, колхознай тутуу, тыыл ветерана, хоту көһөрүлүү кыттылааба Собакина Прасковья Саввична олохтон турсабытынан уолаттарыгар, кыһыгар, кийинтэригэр, күтүөтүгэр, сизнээригэр аймактарыгар Тарабукиннар, Дибеевтар.

— Күндү ийэһи, эбээһи Собакина Прасковья Саввична олохтон турсабытынан уолаттарыгар Николай, Дмитрий, кийинтэригэр Антонина Тимофеевна, Фека Дмитриевна Собакиннар уонна кинилэр дьитэ кэргэттэригэр Дирингтаагы оҕо музыкальнай оскүлэтин, КЭК, народнай хор коллективтара.

Улуустаагы дьитэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетин слесарь-сантехника

АММОСОВ Мичил Никитич

эдэр сааһыгар хомолтоохтох өлбүтүнэн диринг кутурбанын тиздэллэр:

— Терептүтүгэр, биригэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар дьитэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба управлениетин административнай профкома.

— Ийэтигэр кийинтэригэр, сааһастарыгар Любовь Васильевнага, аҕагыгар бырааттарыгар, убайдарыгар Никола Никитичка, биригэ төрөөбүттэригэр, чугас аймактарыгар Бахыттан Александр, Захар Барашковтар, Акулина, Тихон Аммосовтар, Семен Барашков, Чаллараттан Антонина, Иван Барашковтар.

— Күндү оҕолоро Мичил эдэр сааһыгар хомолтоохтох өлбүтүнэн ийэтигэр, "Күнэй" ХЭО урукку үлэһитигэр Аммосов Любовь Васильевнага, аҕагыгар Никола Никитичка "Күнэй" ХЭО коллективэ.

— Терептүтүгэр, биригэ төрөөбүттэригэр, чугас дыһунугар, аймактарыгар Мичил кытта биригэ улааппыт табарыстары Монастырев В., Филиппов С., Федоров В., Захаров З.

Чурапчы сэлэньэһитин олохтооҕо, спорт ветерана
ШЕСТАКОВ Петр Иванович

ыраакань марыттан өлбүтүнэн диринг кутурбанын тиздэллэр:
— Ийэтигэр Прасковья Спиридоновнага, кэргэнигэр Акулина Васильевнага, оҕолоругар, балтыгар Ксемирда Чаллараттан Марфа Васильевна, Акулина, Сивцевтар, Ефремовтар дьитэ кэргэттэригэр.

— Убаастыр күтүөтэ Шестаков Петр Иванович өлбүтүнэн бэйэлэрин үлэһиттэригэр Дуранов Аркадий Васильевичка Чурапчытаагы "Дорогой" ХЭО коллективэ.

Бэйэбит үлэһиттэригэр Кардлешевский Гаврил Петровичка, кини кэргэнигэр Александрга бырааттара, Чурапчы сэлэньэһитин олохтооҕо

ШЕСТАКОВ Эдуард Егорович

эдэр сааһыгар хомолтоохтох өлбүтүнэн диринг кутурбанын тиздэллэр.

РЭС коллективэ, профкома.

Талтыр убайа, Нам улуусун олохтооҕо

НОВГОРОДОВ Дмитрий Дмитриевич

улуун ыраакань марыттан өлбүтүнэн бэйэбит үлэһиттэригэр Новгородов Семен Дмитриевичка диринг кутурбанын тиздэллэр.

Чурапчытаагы "Дорогой" ХЭО коллективэ.

Хаһыаты тэрийээччилэр: Саха Республикаатын Правительствота, улуус дьаһалтата, редакция. Хаһыат сахалык тылыннан оптуорунньука, чэпчээргэ, субьотага тахсар. Хаһыат нидееса: 54907

"Саһа олох" редакционнай-издательская холбоһук. Офсетнай бэчээт. Сааһаһы № 31. Тираж 2488. 18.03.2002 с. бачээһи бэрлиһини.

Редакторы солб. СЛЕПЦОВ А.М.
ААДЫҔЫСЫТ: 678670, Чурапчы сэл.
Карл Маркс уул. 26 "а".
ТЕЛЕФОННАРЫТ:
редактор — 41-332, отделлар — 41-265.
E-mail: sanaoloh@churapch.sakha.ru

Автор суругар атыллар саһаа редакция позициятыгар мэлдьи сол түбөһөр буолбатах. Сурукка ыһыллар чакчылар кырдыктаахтарыгар эппиэтиһи автор тус бэйэһи сүтэр.